

Őszi idény 1912.

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket:

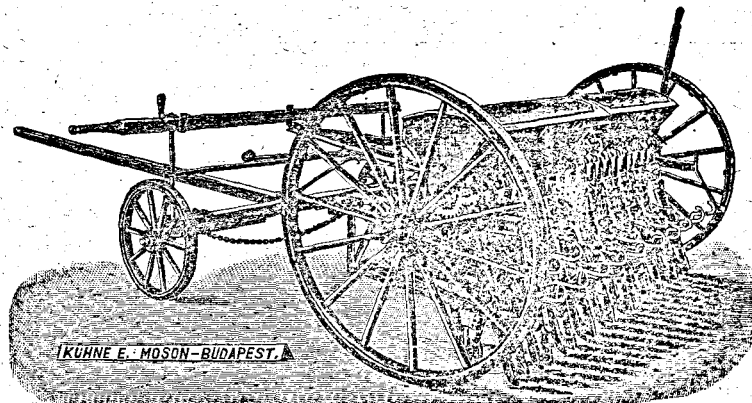
legújabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sortrágyázó vetőgépeket,
„VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és
„Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság Moson.

Mótorhajtásu takarmánkamra-felszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

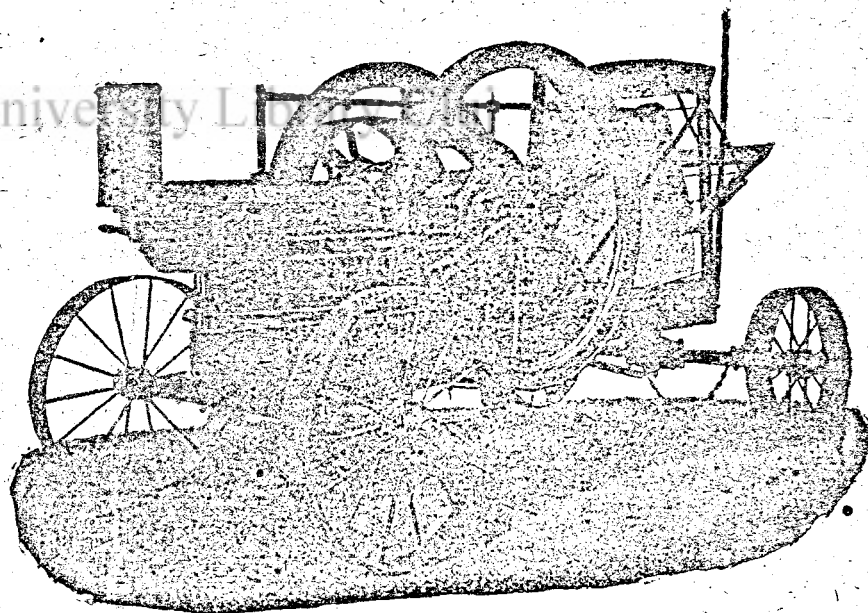
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert az üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyu stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánkamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATTILA UTCA 10. SZ.

Telefon: 158.

A KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzügyintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-

2004

tozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is esz-
közlhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.
Leszámlított váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapíro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglevő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok
vételt és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Árverési hirdetmény.

Alólirott, mint Kecskeméthy Béla volt marosbogáti, jelenleg besztércei
lakos részére a Torda-Aranyos vármegyei árvaszéknek 10256—1912. számú
véghatározatával kirendelt gondnok, ezennel közhirrre teszem, hogy gondno-
koltam tulajdonát képező és a marosbogáti 191, 104 és 231. sz. tjevekben fog-
lalt 106 holt 515 □ öl területű ingatlant

Marosbogát község házánál folyó évi szeptember hó 25-én
d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbe fogom adni.

Mindazok tehát, akik árverezni óhajtanak, ajánlataikat írásban, avagy
szóval az árverés idejéig nálam, avagy a község előljáróságánál megtehetik.

Besztérce, 1912. évi szeptember hó 5-én.

2794

Derzsy Ede pénzügyi titkár
gondnok.

Eladó

fél és háromnegyedvérű

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

2 drb. tisztavérű kos

80 „ öreg anya

52 „ 2 éves anya

67 „ 1 éves anya

59 „ idei anyabarány,

összesen 260 drb.

Cim:

LEITNER ELEK

posta: **Selymesilósva**

vasuti állomás: **Sarmaság.**

Szilágymegye.

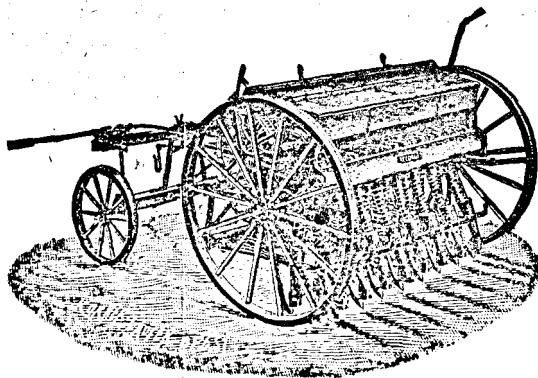
SZAB. „Rekord II”

mütrágvavetőszerezettel kom-
binált **SORVETŐGÉP**

Sorba vet — sorba trágyáz!

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmánya.

A sorbatrágyázás
nagy terméstartóbb-
letet eredményez.

A sorbatrágyázás által

kb. 50% mütrágya meg-

takarítás érhető el. ::

SZAB. „REKORD II”

a létező legtökéletesebb sorvetőgép,
a legideálisabb mütrágyaszóró, az
egyedüli kifogástalanul működő kom-
binált vetőgép. — **A szab. „Rekord II” az egyedüli kombinált**

vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás

egyidejűleg kifogástalanul végezhető.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál:

MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉP-
GYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE,

BUDAPEST, Váci-körút 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. G.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
VI. ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERESZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 188.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle.	422
Falufeljesztés — az erdélyi részekben. Dr. Csé- rer Lajos.	425
A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyé- ben Irtá: Gáspár József	427
Tárca:	
Az Erdélyrészi Méhész-Egylet rövid monogra- fiája. Ványolos Miklós	424
Irodalmi szemle:	
Tejgazdaság. Sajtóképzés. — Új könyvművelő gaz- dasági tudósító. — Erdély méhészetének törté- nete.	428
Egyleti élet:	
Meghívó. — Állatdíjazások és szántásverseny Kolozsmegyében	429
Kormányintézkedések:	
A kereskedelemügyi miniszter a mustszállítás- ról. — Új rend az állami fűszeknél.	429
Vegyes közlemények.	429
Hirdetések.	

Szemle.

A mezőgazdaság állapota. — Nyilatkozatok a
pénzügyi helyzetről. — A földgáz.

A mezőgazdaság állapota Erdélyben az utóbbi hideg esőzések után elég siralmas képet nyújt. A gabonaneműek még most is keresztekben állanak több helyen kicsirázva, mert az állandó esőzések folytán kazalozni nem lehetett. A tengeri be-
eredése még mindig aggályokat kelt. A szőlő terméskilátását a fakórothadás ál-
landóan csökkenti. Száraz, napos meleg időjárásra volna szükség, mit a Meteor
jóslata szerint csak 20-a táján remélhetünk. Addig a sűrűn előforduló pász-
tás esőzések a szántás-vetési munkálatokat is
gátolják.

Mintahogy Erdély és Magyarország terméséről nem lehet egységes véleményt mondani, úgy a külföldi államok termését sem lehet még most megállapítani, mert a cséplések még sok helyen foly-
nak. Mindazonáltal hozzávetőleg meg lehet állapítani már az egyes államok kör-
ülbéli termését, a konzulátusok közlése alapján. Így az idén az angol egyesült
királyság területén igen jó termésre van kilátás. — Franciaországban a termés-
eredményről nem lehet egységes véleményt mondani, mert egyúgyazon departe-
mentban is igen eltérők az átlagok. — Olaszországban termelt buza 47, rozs 13,
árpa 18, zab 45 millió métermázs. — Orosz birodalom terméskilátásai nagyob-
bára kielégítőek. — Romániában a próbacséplések eredményei nagyon különbö-
zők, helyenkint jók, másutt egészen gyen-
gék. — Szerbia és Bulgária gabonater-
mése minőségileg és mennyiségileg közép-
szerű. — Keletindia gabonavetésre szánt
területe ismét kevesebbet és mert a ve-
tések fejlődésére sem volt kedvező az idő-
járás, az össztermény is jóval kisebb
lett. — Az Amerikai Egyesült Államok
termésereedménye aligha lesz nagyobb a
közepesnél. — Canadában a terméskilát-
ások általában nagyobbára csak közepesek.

A Németbirodalom mezőgazdasági helyzetéről a nemzetközi gabonafolyam ellenőrző-bizottság legutóbbi ülése nyu-
tott siralmas képet, mely ülésen a vi-
szonyokkal ismerős szakértők vettek részt. Az ülés megállapította, hogy Orosz-
ország termésének egynegyede a kedve-
zőtlen időben elpusztult és így vafélszínű,
hogy az államhitelem emelése céljából hir-
detik a kielégítő termésereedményt, mint
mondá Kanitz, az ülés előadója. Ugyanó-
rán mutatott különben Kanada politikájára
is, honnan azért küldik a jó termésről

szóló híreket, hogy a kivándorlást arra
felé tereljék.

A mezőgazdasági hitelintézetek vezető
férfiai nyilatkoztak a múlt héten a jelen
pénzügyi helyzetről.

Setöl Ambrus az O. K. H. igazgatója
többek között a parcellázásokra is ki-
térve mondja: Ami a parcellázásokat
illeti, azok számát a pénzügyi válság tényleg
csökkentette, de nem túlságosan mértékben.
Nézetem szerint nem is fogja, mert hi-
szén a legtöbb parcellázás nem egyéb
mint konverzió — az egy-egy birtokot
és birtokost terhelő, legtöbbször súlyos
kölcsönöket átváltóztatják több birtokost
terhelő s kényelmesebb kölcsönökké. A
kisgazdáknak nem látja túl sötétnek a hely-
zetet, főleg ha szövetkezeti hitelt vesznek
igénybe.

Balogh Elemér, a Hangya vezérigaz-
gatója nézet szerint, bár a válság a leg-
nagyobb óvatosságot is megkövetelté teszi,
mégis súlyosan elítélendő a takarékpénz-
tárak eljárására, amelylyel a helyzetet
ugyszólván kiűrsorázzák. Nincs kizárva,
hogy az önző osztalékpolitikának utóbb a
bankok is megadják az árát. Balogh Ele-
mér szerint a gazdák szempontjából ki-
sebb jelentőségű a válság, sőt hasznukra
is válhatik. Mert igaz ugyan, hogy egyes
produktív termésetű beruházások sem
jut pénz, de viszont addig, míg a válság
tart a gazdák nehezen csinálhatnak im-
produktív adósságokat. Gátat vet továbbá
a pénzügye a földbirtok mobilizációjá-
nak és az üzleti érdekből forszírozott esz-
telen parcellázásoknak. A válság még hosz-
szabb ideig elhúzódik és habár pusztítást
fog végbevenni, különösen a gyengébb
existenciák között, még üdvös eredményt
is várhatunk tőle, mert egyelőre véget vet
a hitelben való garázdálkodásnak, a fe-
lesleges és improduktív beruházásoknak,
az esztelen tékozlásnak és bizonyos kény-
szerű takarékoságot, józan számításat ho-
nosít meg a gazdasági élet minden vo-
natkozásában.

Imrédy Kálmán, a kisbirtokosok föld-
hitelintézetének igazgatója véleménye sze-
rint, egyik oka a mai helyzetnek, hogy a
külföldi nagy ipari befektetések le-
kötötték minden felesleges tőkét és ezt
mi a kik nagyon is rá vagyunk szorulva
a külföldi pénzre, igazán megéreztük s
még jó darabig meg is fogjuk érezni. A
helyzet súlyát az intézet főleg ott érzi,
hogy a zálogleveleket nagyon nehéz most
is elhelyezni, ennek dacára nem mond-
hatni, hogy az üzletmenet visszafelé
mutatna. Az intézet nem is foglalkozik
mással, mint jelzálogos kölcsönök nyu-
j-
tásával.

A szabadalmazott

**JURENÁK
EKE**

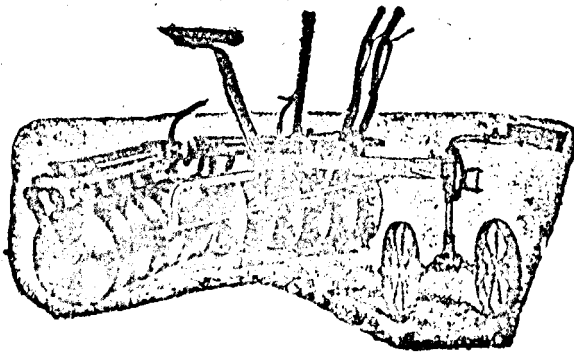
: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
— Marosvásárhely. —

**A DEERE-féle
tárçasborona**

valamennyi tárçasborona
között a legmodernebb és
legerősebb szerkezetű.

**Magyar
Mezőgazdák
Szövetkezete**
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 31. sz.

tásai, ami tehát a mezőgazdasági hitel-élet egyéb ágait illeti, azokról nem tartja magát illetékesnek a nyilatkozatra.

Rubinek Gyula többek között azt mondja nyilatkozatában, hogy nagy bankjaink szűkkeblősége fokozza a válságot, mert minden ok nélkül megvonják, vagy korlátozzák ott is a hitelt, ahol a legteljesebb fedezettel és biztossággal állnak szemben. Ez irányban bizony számtalan panasz merül fel a gazdaközönség köréből és ne csodálkozzunk azon azután, hogy dacára a bőséges takarmánytermésnek, a gazda nem megy bele a hízalásba, mert állatbeszerzésre hitelt nem kap s ha kapna is, nem meri azt igénybe venni, nem a pénz drágasága, hanem a hitel bizonytalansága miatt, mert nem tudja, hogy melyik pillanatban mondják fel a hitelt válság elé állítva őt. Az élelmiszerek drágaságát tehát a pénzválság erősen befolyásolja s mindaddig, míg a pénzpiac feszültsége meg nem szűnik, nem várható, hogy a gazdák nagyobb befektetéseket tegyenek. Gazdasági szempontból nem az az elsősorban fontos körülmény, hogy egy vagy fél százalékkal olcsóbb legyen a hitel, hanem hogy hitel egyáltalában legyen. A kamatlábat egyébként is az árfolyam egyenliti ki s a jelzálogkölcsontról vevő birtokosoknak sokkal kellemesebb, ha 4 és fél % kamatozás mellett a teljes kölcsönt kapja meg, mintha a 4%-os kamatozású kölcsönt 88–90%-os árfolyammal számítoztatják le.

Bernát István véleményét a következőkben fejtí ki: Az én tapasztalatom és tudomásom szerint a pénzpiac helyzetéről terjesztett hírek bizonyos tekintetben túlzottak. Igaz ugyan, hogy a pénz huzamosabb idő óta drága, ennek folytán a kölcsönpenzzel dolgozóknak kénytelenek megszorítani vállalkozásaikat. Nehéz helyzetbe jutottak különösen azok, akik már előbb az olcsó pénzre számítva, kötelezettségeikbe mentek bele s most drága pénzzel állnak szembe. Azonban úgy az

Országos Központi Hitelszövetkezet, valamint a «Hangya» vezérigazgatójának e helyen közölt véleményéből, de egyéb tapasztalatokból is bizonyos, hogy az úgynevezett válság a nemzet nagy tömegét, a pénzpiaccal közvetlen összeköttetésben nem állókat kevésbé érinti.

Ha a helyzet nem is tulsötét, mégis elég veszélyes arra, hogy ne csak a kétes existenciákat, hanem gyengébb, de becsületes egyéneket is elbuktasson anyagiilag. A gazdák szempontjából kisebb jelentőségű látszólag a válság, a helyzet mégis a legjózanabb számítást követeli meg a gazdaktól mint ez a fenti nyilatkozatokból kiviláglik.

A múlt héten a kassármási gázkut mellett miniszteri és szakértői bizottság érdekes, köz- és mezőgazdaságunkra nagy fontosságú kérdést tanulmányozott. Farádi Vörös László volt miniszter és Bolz Keresztély engedélyesek már tavaly Bender Oszkár potsdami vegyész-mérnök szabadalmának gyakorlati kipróbálása céljából kísérleti salétromsavgyárat építettek oly célból, hogy a földgáznak levegővel és oxigénnel való elégetése után keletkezett nitrogén-oxidból salétromsav, illetve nátronsalétrom állíttassék elő. Az engedményesek a kísérleti salétromsavgyár üzemvezetőségével és ellenőrzésének tanulmányozásával Szilágyi Gyula dr. műegyetemi nyilvános rendkívüli tanárt bízták meg, aki Vidor Pál műegyetemi tanársegédgel augusztus 25-ike óta tudományos mérésekkel ellenőrizte a salétromgyár üzemét és kiszámította a termeléshez szükséges földgázmennyiséget.

A pénzügyi és a kereskedelmi minisztérium a szabadalmazott eljárás tanulmányozására és a végzett vizsgálatok és számítások ellenőrzésére a múlt héten bizottságot küldött ki, amelyben résztvettek Mály Sándor miniszteri tanácsos elnöklésével Schelle Róbert és Vnutskó Fe-

renc főbányatanácsosok, Hauer Gyula dr. miniszteri titkár és Budai Ernő segéd-mérnök, akik a pénzügyminiszter kiküldötteiként jelentek meg, továbbá Edvi Illés Aladár miniszteri osztálytanácsos, mint a kereskedelemügyi miniszter kiküldötte, engedélyt kérők részéről Vörös László, Bolz Keresztély és Balog Ignác. Mint szakértők ott voltak: Pfeifer Ignác, Szilágyi Gyula dr., Vidor Pál, Baumann Gyula, Bender Oszkár és Szabó István.

A kiküldött bizottság a Szilágyi dr. által végzett üzemellenőrzést és számításokat a salétromsavgyárnak hosszabb ideig tartó üzeme alatt ellenőrizte és egyhangulag megállapította, hogy a Bender-féle szabadalom gyakorlatilag tényleg bevált és ez eljárással a levegő nitrogénjének értékesítése oly megoldást nyert, amely az eddigi összes ilyen szabadalmakat felülmúlja. A pénzügyminisztérium végleges határozata után az engedélyt kérők rövidesen felépítik a nagy vegyészeti gyárat, minden valószínűség szerint Tordán. Azt azonban, hogy a végleges miniszteri határozat mikor fogja szankciónálni a vállalat tervét, nem lehet tudni, mert nagyon elcsendesedett ismét a minisztériumban a földgáz-ügy. A törvény megalkotása után csaknem másfél évre látott napvilágot a végrehajtási utasítás előadói tervezete is, melyre úgy az E. G. E., mint az O. M. G. E. még június közepén beterjesztette a véleményét. A földgázokról szóló 1911. évi VI. t.-c. 12. §-a előírja, hogy az állam köteles a kezelésében levő földgázkutból a földgázkut 7 (hét) kilométernyi körzetében fekvő mezőgazdasági ingatlanok birtokosai részére a háztartási, mezőgazdasági stb. célokra szükséges gázmennyiséget önköltségen átengedni, amennyiben ez a jelenlévő időpontjában még rendelkezésre áll. A jelenlévő elfogadásának időpontja azonban nincsen megállapítva még és már is egyre olvassuk, hogy itt egy földgáz r.-t. alakult, ott egy másik föld-

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TÁRCÁJA.

Az Erdélyrészi Méhész Egylet rövid monografiája.

Irta: dr. Ványolós Miklós.

Az a tespedés, melyet Erdélyre a kedvezőtlen politikai viszonyok és a gazdasági élet pangása a szabadságharc után okozott, mélyen sújtotta a méhészetet is.

Pedig nem hiányoztak azok az eszközök, amelyek a méhészet hasznos művelését itt lehetővé tették volna. Erdély földrajzi fekvése, flórája, talaja, éghajlati viszonyai, de főképpen gazdasági állapota mintegy praedestinálják a méhtenyésztésre, mégis itt maradt el nyugat mellett a legmesszebbre. S ahol valamikor fényesen virágzott volt a méhészet, ott nem adott már annyi jövedelmet sem, amennyit a múltban talán a Rákóczi méhese egyedül volt képes adni.

Az alkotmányos kormányok felvirágoztatták ugyan a gazdaságot, de nem tekintettek vissza a múltba, hogy a méhészet fontosságát megismerjék. Ilyen körülmények hatása alatt a méhészet lelkes művelői csak úgy képzeltek a méhészet föllendülését Erdélyben előmozdítani, ha egygyé tömörülve munkálkodnak a cél érdekében vagyis, ha méhészegyletet alakítanak.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek 1880 december 1-én tartott gyűlésén Szentgyörgyi Lajos vette fel az egylet megalakításának az eszméjét, melyet a szakosztály tagjainak nagy része lelkesedéssel fogadott s mindjárt ezen szakosztályi gyűlésen meg-

alakult az előkészítő bizottság, mely az egyesület alapját megvetette. Az előkészítő bizottság, tagjai Szentgyörgyi Lajos, id. Hutter Sámuel és Voith Gergely egy alapszabálytervezetet dolgoztak ki, melyet az 1880 december hó 15-én tartott szűk körű értekezlet le is tárgyalt. Az 1880 december 19-én tartott nagyobb értekezlet az alapszabálytervet magáévá tette s az alakuló közgyűlést 1880 december 26-ára tűzte ki.

A közgyűlés, az egyesület megalakulását kimondotta és az előterjesztett alapszabály tervezetet elfogadta.

Megválasztották az ujon alakult egyesület tisztikarát, mely a következő tagokból állott: elnök Losonczy br. Bánffy Dániel, I. alelnök Tulogdy Sámuel, II. igazgató alelnök Voith Gergely, főtitkár Szentgyörgyi Lajos, pénztáros Csiki J. János, altitkár Zagoni Albu József, valamint 12 központi és 12 vidéki választmányi tagot.

Az egylet címe: erdélyrészi okszerű méhészegylet lett, pecsétje egy méhkas ugyanazon körirattal.

Az új egyesület oly rohamosan fejlődött, hogy 1881 január 10-én már 10 alapító, 23 rendes és 5 pártoló és a következő évben (1882) 20 alapító, 117 rendes és 14 pártoló tagja volt.

Nagy előnyére volt az egyletnek, hogy a földművelésügyi kormány élén egy körültekintő férfi állott, br. Kemény Gábor miniszter, aki Erdély viszonyait ismerte, tudta annak a méhészet terén fényes múltját s összevéve annak elhanyagoltságát fontosságával, bőkezűségével annak haladását előmozdította. Az egyletnek több kaptárt, méhészeti ábrákat küldött; mintaméhes felállításra 800 frtot,

vándortanítói fizetésre 300 frtot utalványozott. 1884-ben 400 frt segélyt utalványozott, melyből az egylet mostani telkét megvásárolta s az arra épült lakóház építési költségeinek fedezésére 1100 frtot külön utalványozott. Br. Kemény Gábor miniszter volt tehát az Erdélyrészi Méhészegylet tulajdonképpeni megalapítója.

Elősegítette az egyesület fejlődését az Erdélyi Gazdasági Egylet is, melynek kebeléből alakult ki s akkori elnöke Szabó József pártfogása alatt az új egyesületet több olyan kedvezményben részesítette, melyek nélkül működése csaknem meglett volna bénítva. Így az Erdélyi Gazdasági Egylet olvasó és tanácskozási termét, könyvtárát ingyen engedte használatra, szaklapjában az Erdélyi Gazdában helyet engedett a méhészeti közleményeknek s a lapot az egylet tagjainak évi 1 frt. kedvezményes áron adta.

Ily nagyarányú akcióval szemben a vidék sem maradhatott érzéketlen. A legtávolabbi eső falvakból is jelentkeztek tagokul a méhészek és a méhészet barátai, hogy a központtal egyesülve a haladás útjára térjenek.

A gyorsan fejlődő egyesület létele 1887-ben egy váratlan körülmény majdnem kétségessé tette.

Az egyesület, látva a tagok érdeklődését és számítva a kormány segélyezésére több programmszerű terjesztő munkát végzett s ezek között szaklapját a «Méhészeti Közlöny» 1886-ban megindította. Azonban az egylet vagyoni viszonyai nem engedték meg ily nagy szabású kiadások fedezését s az állami segély is elmaradt.

gáz társaság verődik össze, környékbeli városok, gyárak, angolok, németek stb. «nagy mennyiségű földgázot kötöttek le» maguknak, de a mezőgazdaság részére törvényesen biztosított kedvezmények kihasználásáról még nem olvashattunk. Ha ezek a «nagy mennyiségű földgáz leköltések» igazak, — amit nem hihetünk — akkor a mezőgazdaságtól eleve elvonják a földgázát a külföldi vállalatok, városok, stb., noha, ezt megakadályozandó, az E. G. E. igazgató-választmánya júniusi felterjesztésében kérte a pénzügyminisztert, hogy a földgázra való jelentkezések elfogadásának ideje előre egymásután háromszor hirdettessék ki az E. G. E. és O. M. G. E. hivatalos lapjában az «Erdélyi Gazda»-ban és a «Köztelek»-ben. Azonkívül a pénzügyminisztérium hivatalos lapjában a «Pénzügyi Közlöny»-ben is, hogy a gazdaközönségnek módjában legyen a földgáz iránti igényeit idejében bejelenteni és a nyújtott kedvezményeket kihasználni.

Falufejlesztés — az erdélyi részeken.

III.

Példaadás okából egyes törekvő gazdák is nyerne támogatást, pld. egy csinos paraszt udvarba jól belepasszol egy formás, szilárdon épített *minta trágyatelep*, képünkön éppen a helyes trágyakezelésről magyaráz a tanár; a mintagazdák intézménye már régi eredetű. Piczi Sós István uram a kirendeltség hónalja alá esengvén magát, a mellékelt képen méltón mutatja be rendes udvarát, másik képen pedig szép lovait. A példa ragadós a faluban és mert az irigységből nemes vetélkedés lesz, mások is igyekeznek a magok erején szebbet, jobbat produkálni.

A kezdő gazdakörök ingyen-gépeket is kapnak, a régiek már kedvezményesen áron vásárolnak *közös gépeket*, mert hiszen egy-két sorvetőgép, mélyítő-eke, triór-rosta elég az egész falu gazdáinak a használatára, s az idecsatolt képen ép-

pen a közös fűkaszázó gépet magyarázza a kirendeltségi tanár munka közben. Beleegyeznek a gazdaköri tag urak:

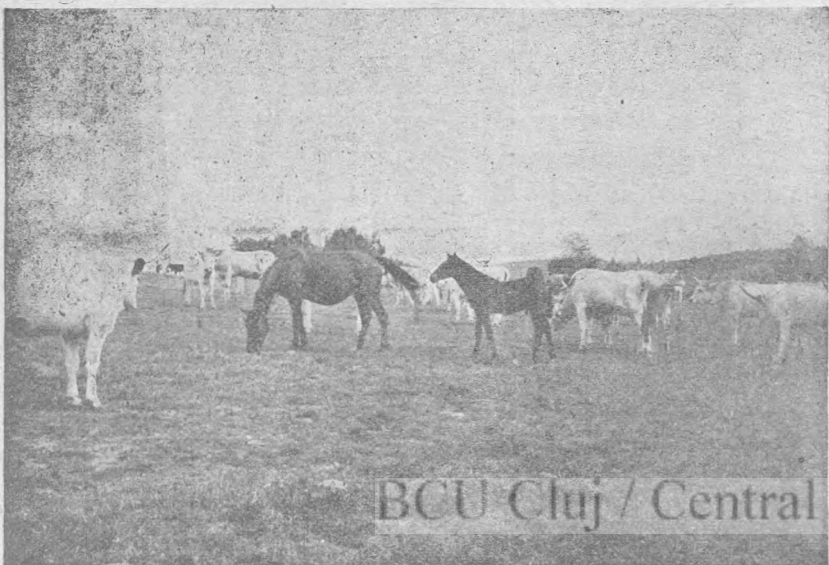
— Biz ez instálom jó lesz, mert szapor a munkája, ugyis már nem győzzük a kétkoronás, kosztos kaszás nap-számot...

— Elsimítja ez még a vakondturást is... — mondja a furfangos.

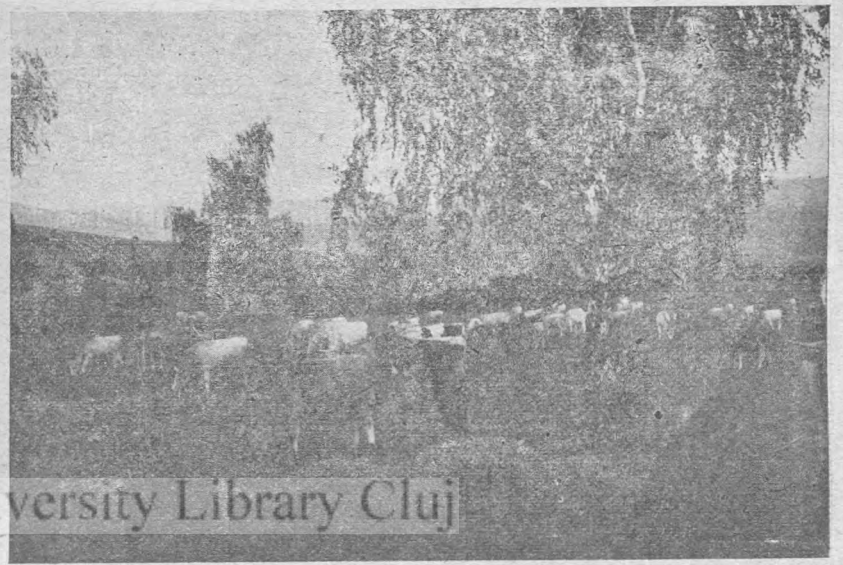
— Azt pedig határozatba kimondom, hogy akinek a rétje turásos, annak nem kölcsönözzük ki semmi áron sem a «kaszálogépet» — vágja ki a tromfot a bíró. Hanem ezt a képen a hátom mögül mondja!

Ahol állandó helyisége van a gazdakörnek, oda népkönyvtárt ad a *miniszter*, s ha nem telik a helyiség bebutorozására, itt is segít a kirendeltség.

A tejszövetkezetek részére *kedvezményes áru* katonai korpát jár ki, hogy horadás, szántás idején jobban bírják a tejelet is a szövetkezeti tehénké és akár milyen keserves is eleinte a tejszövetkezetek fentartása, mégis valami az, ha a

7. ábra. Kirendeltségi támogatással feljavított közlegelő Háromszéken.

8. ábra. Feljavított közlegelő a Marosszáron.

Gr. Széchenyi Pál földmívelésügyi miniszter azon indoklással, hogy az egyesület megalakítása fölösleges, mert az országban van már két hasonló célú intézmény az egyet segély iránt benyújtott két rendbeli kérését elutasította.

Az elutasítást oly irányú törekvések követték, hogy az egyesület valamely már meglevő régebbi egyesületbe olvasztassék.

A magára maradt egyesület tisztikara és választmánya minden eszközt megragadott, hogy lételet fenttarthassa. Kölcsön-kötvényt bocsátott ki, mely 400 forintot hozott. Az *Erdélyi Gazdasági Egyesület* 200 forint kamat nélküli kölcsönt adott s 1888-ban saját költségén nyomatta ki és küldötte szét a «Méhészeti Közlönyt»; s a szétküldött felhívásokra az egyesület tagjai ismét rohamosan szaporodtak.

Az egyesület saját erejére utalva, lelkes tagjai ügybuzgó istápolása mellett ismét fejlődésnek indult s ez a fejlődés haladt 1896-ig.

Ezután az egyesület folyton hanyatlott. A hanyatlás oka: az ügybuzgóbb tagok kidőlése, az állami segély teljes megvonása; különösen pedig az volt, hogy a változott körülmények mellett az egyesület kebelében nézeteltérések merültek fel s a kapocs szétbomlása az egyesületet csaknem a feloszlásig vezette 1904-ben.

Az egyesületet a végromlás széléről ügybuzgó elnöke br. Jósika Gábor atyai tanácsai és pénzsegélye, valamint Gámán Zsigmond alelnök buzgalma mentette meg akik az egyesület tisztikarába az ifjú nemzedékből választottak ügybuzgó tevékeny tagokat.

A földmívelésügyi kormány 1906-ban érdeklődni kezdett, Kovács Antal orsz. méhészeti felügyelő útján tájékoztatta magát az új tisztikar programjáról. Kovács Antal többrendbeli látogatása és utasítása, valamint a tisztikar odaadó munkássága, lehetővé tették, hogy az egyesület és a kormány a méhészet fejlesztésére áldásos intézkedésekben egyetértve, azok megvalósítására államsegélyt nyert. Az egyesület újból való föllendülését így Darányi Ignác bőkezűségének köszönheti.

Abólcs előrelátás, szerencsés választás és a kormány anyagi támogatása, meg hozta a maga áldásos gyümölcseit. Az egyesület fokozatosan és rohamosan haladt előre az új vezetőség helyes szellemében. Megszűnt a viszály, eltűntek a hiányok s helyüket a szorgalmas, gazdaságos, tevékeny élet váltotta fel s az egyesület oly kedvező helyzetbe jutott, hogy kitűzött célját eredményteljesen követhette.

De hálával tartozik gr. Serényi Béla földmívelési miniszternek, valamint a minisztérium méhészeti osztálya tagjainak: Tervegy Imre min. tanácsos, Lipthay Béla min. oszt. tanácsos, dr. Krenedits Ferenc min. titkár és Kovács Antal orsz. méhészeti felügyelőnek is, akik az egyesületet pártfogásukba vették, helyes irányú működésében gyámoltották s lehetővé tették, hogy e kis hazarész a méhészet terén méltó lehessen dicső multjához.

E közös egyetértésre annál is inkább szükség van, mert a méhészet fejlődésének még nagyon sok oly függő kérdése van, mely megoldásra vár s tekintve a már eddig elért eredményeket bizton számíthat a jövőre, hogy ha a haladás ezen

utjáról le nem tér, áldásos munkáját a beláthatatlan messze jövőbe kiterjesztheti.

Az egyesület élén fenntartása óta a következő tisztviselők voltak:

Elnökök: Br. Bánffy Dániel, 1880—1887. Üresedésben, 1888—1889. Br. Bánffy Ernő, 1890—1896. Br. Jósika Gábor, 1897—maig.

I-ső Alelnökök: Tulogdy Sámuel 1880—1881. Benkő Mihály, 1882—1883. Rödiger Rezső, 1884. Bodor László, 1885—1892. Turcsányi Gyula, 1893—1894. Bodor László, 1895—1896. Gámán Zsigmond, 1897—1907. Dr. Seyfried Károly, 1908. Bokor Károly, 1909—maig.

II-od Alelnökök (igazgató): Voith Gergely, 1880—1882. Albu (Zágoni) József, 1883—1894. Turcsányi Gyula, 1894. Malatinszky Lajos, 1895—1900. Nesselfeld Viktor, 1901—1903. Benkő Benedek, 1904. Dr. Nagy Gejza, 1904. Geltech Lajos 1905. Dr. Zsögön Béla 1906—maig.

Főtítkárok: Szentgyörgyi Lajos, 1880—1892. Wiedner József, 1893—1900. Szentgyörgyi Lajos, 1901—1904. Dr. Balázs Ferenc, 1905—maig.

Altítkárok (jegyzők): Albu (Zágoni) József, 1880—1882. Kőműves Gerő, 1883—1892. Kovács Béla, 1893—1898. Fatter Péter, 1899—1900. Zsögön Rácz Mihály, 1901—1903. Dr. Balázs Ferenc, 1903—1904. Ürmösi Jenő, 1905—1907. Tasnády Szeőcs Samu, 1908—maig.

Pénztárnokok: Csiky J. János, 1880—1882. Gebhardt Döme, 1883—1885. Fodor Gyula, 1886—1887. Gebhardt Döme, 1888—1894. Biró Gyula, 1895—1903. Zsögön Rácz Mihály, 1903—maig.

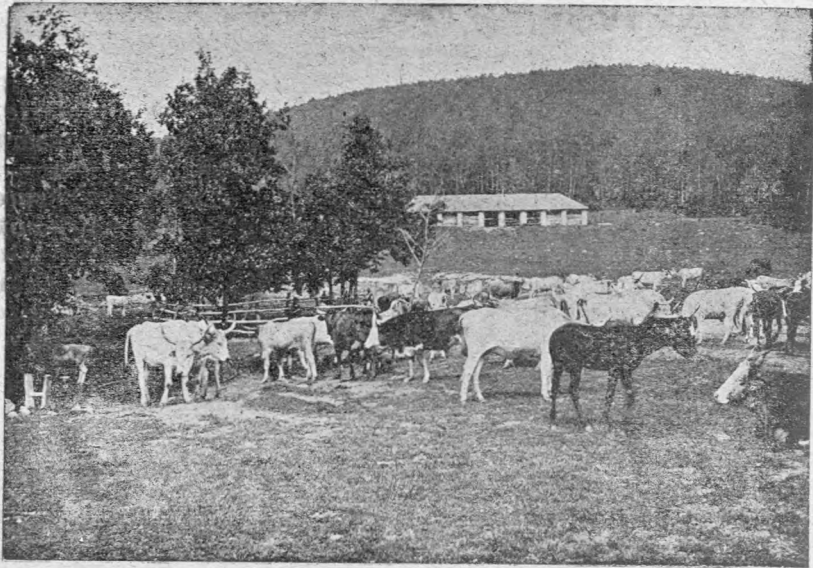
kisgazda minden hónap elején 25—30 K-t kap a tejből, amit eddig nem kapott! Kedvezményes áru gyümölcsfák és szőlőoltványok kiosztásával sok kopár erdélyi domboldal lett üdőbb virányu, sőt évente 8—10 helyen tartanak szőlőoltó tanfolyamokat, hogy falunként erőteljesebben haladjon a szőlőfelújítás — mert még sok a kopár szőlőhegy. Fejlődő falusi tejszövetkezet csak úgy képzelhető, ha a takarmánytermő terület is megnő — és ezért évről-évre kedvezményes áru ta-

zel sűrűbben: kedvezményes áru baromfi kiosztással mozdítják elő a gyors haszonlást. Az állami méntelepeken kiérdemült lipizai ménnek még jó szolgálatot tesznek a székelyföldi tatárlovak között; községi legelőszervezés, parcellázás, birtokbérlet s birtok parcellázás államsegélyes eszközlése szintén a kisgazdák érdeke.

De hol itt a kép? igaz megígértem, hogy csak képekben mutatom a kirendeltségi eredményeket. Körsétánk végé-

mesterség a melynek nyers anyaga helyben megterem. Hogy milyen eredménnyel igazolja a bemellékelt három kép — bizony, ha csak minden 3-ik hegyvidéki faluban foglalkoznának téli mesterséggel — a téli helybeli kenyérkereset ügye egy 10 év alatt meg lenne oldva!

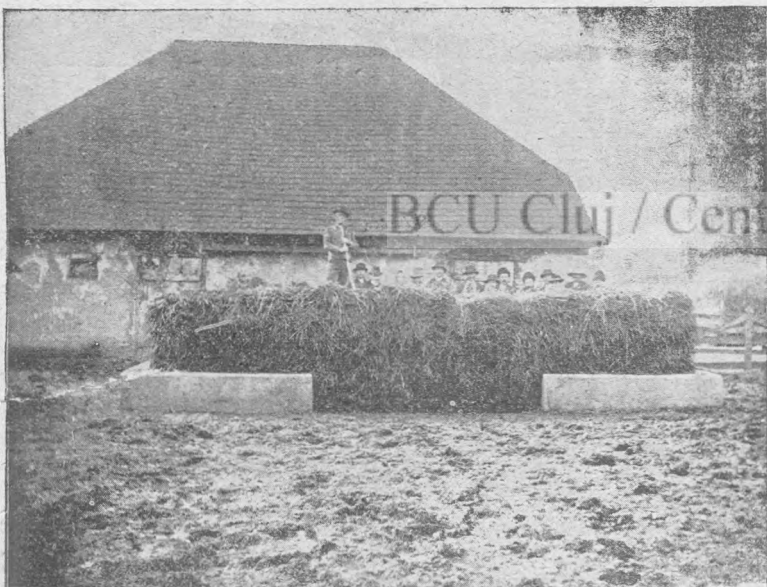
Még számtalan mozzanatról lehetne szóllanom a kirendeltségi faluk fejlesztése, gyarapítása stb. dolgában — de illusztrációim kifogytak s talán már az ele-

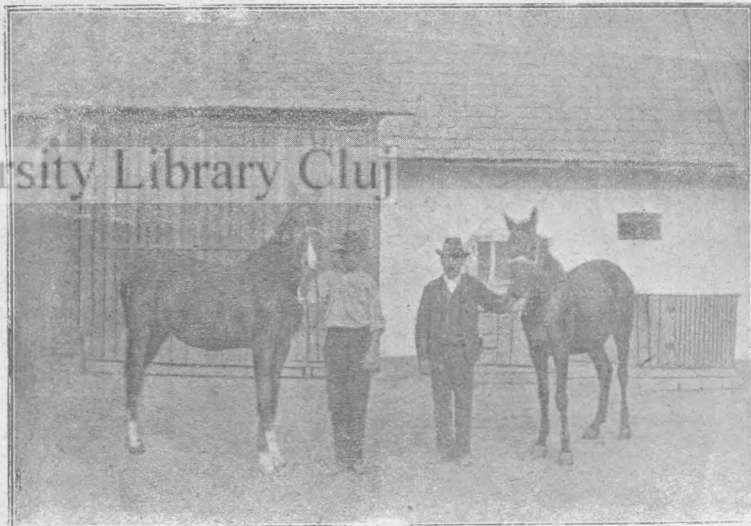
9. ábra. Feljavított közlegelő a Hargita alján, itatóval és nyári istállóval.

10. Állami mintaparaszt-udvar a Küküllő mentén.

11. ábra. Mintaparaszt-trágyatelep

12. ábra. Egy „lufú“ székely mintagazdaság udvara.

vaszi takarmányvető magot oszt ki gazdakörök útján a kirendeltség s bizony sok ezer holdon látni ma lóhere baltacim táblákat, de még igen sok helyen a burgundi répa is kijutott a kertekből a szántókra.

Kedvezményes áru műtrágya révén az erdélyi kisgazda is belesodródik a «több termelés» elvébe, igaz a jobb szántás és földmivelés s helyesebb trágyatelep kezelés dolgában még sokszor szorul egy kis közigazgatási imperativumra!

Tarló szántást, őszi szántást, gyomlálást stb. még nem nagy területeken végeznek.

A kisgazda apróbb állatokból pénz-

vel a tél is bekövetkezett, megint csak beszorulunk a gazdakörbe, a népházba. Annak csinosabb helyiségébe a leányokat és menyecskéket sorakoztatja a tanító néni — s falusi nőiruha szabászatból és varrásból 1—2 hónapos állandó tanfolyamon tanítják a falusi rozmaring-szalakat — hogy ne kelljen mindent pénzért venni; a munkaházba pedig a fiatal gazdákat gyűjti egybe a tanító, a hol alkalmas mesterek útján téli háziipari falusi mesterségekre tanítják a jóra való legénységet. Ide tartozik a falusi szerszám faragó (kerekas) mesterségtől, a vessző, kosárfonás, gyékényfonáson át a kalotaszegi paraszt művészetig, minden olyan

jén is meséltem arról, hogy ime az «állam» már megkereste és kipróbálta a falu-fejlesztési, szervezési, gazdasági és szociál politikai, illetve célravezető gyakorlat pályáit, útjait, módjait — s bár a Vágtól az Oltig sok mindenféle ösvényen indult és indul meg a kirendeltség, sok ösvénynek talán nyoma vész az «ezrek tanulatlansága és a százak nemtörődömsége» miatt, de ha fentti soraim nem is, de a befűzött képek, illusztrációk már elérték a célt, hogy szélesre taposott, bevált faluboldogító utakra, módokra világítanak.

Itt a végére érve eszmeűttatásomnak, belátom, hogy a szótengerben kicsi

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságokról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

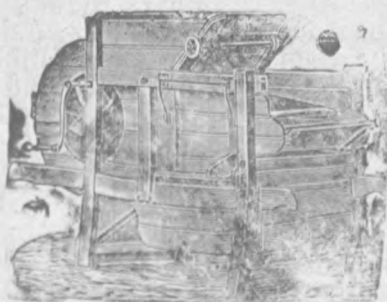
Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviseelő,

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

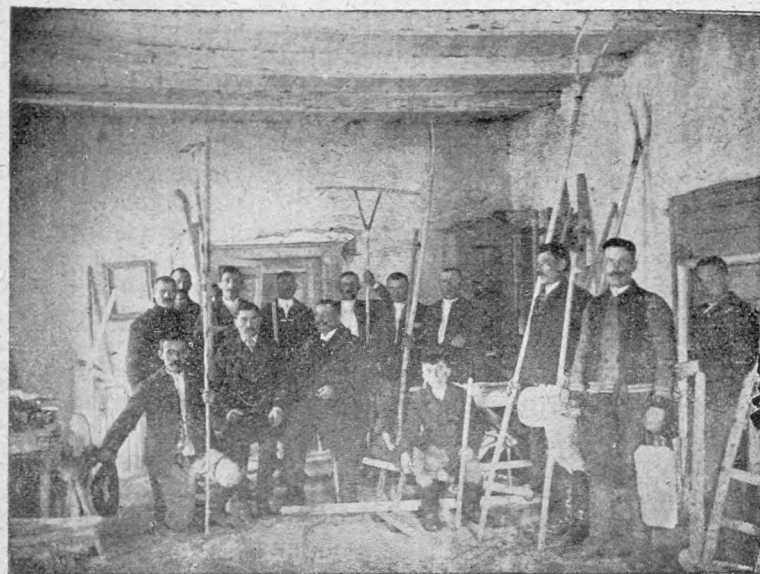
BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

2046

13. ábra. Gazdaköri fűkaszálógép-próba.

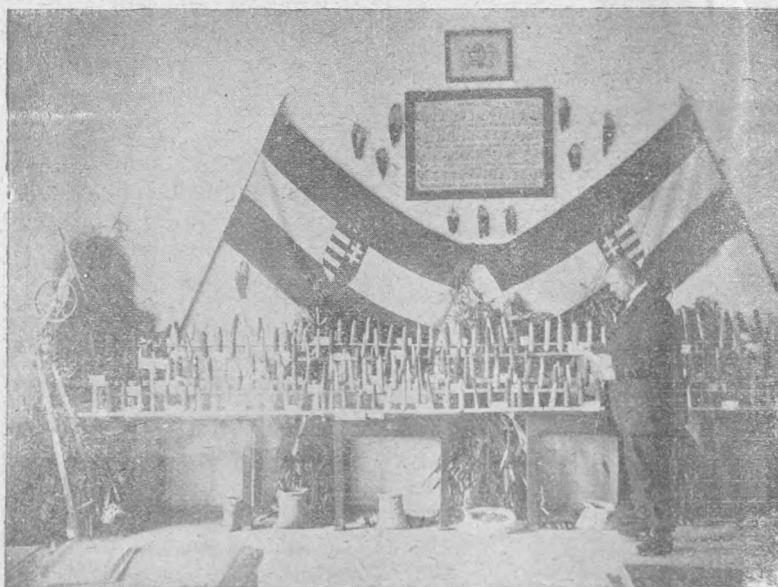
14. ábra. Szerszámfaragó tanfolyam Gyaluban.

15. ábra. Kerekcs (faragó) tanfolyam Magyarlónán.

16. ábra. Kerti bútort csináló szövetkezet Választon.

17. ábra. Kukoricakiállítás a Gyalui gazdakörben.

szigeteket ezek a képecskék, de ha közelebbről vizsgálja a felett vázolt csendes állami munkásságot, beláthatja, hogy erkölcsi, etikai hatásokat nem lehet sem fotográfiákon, sem statisztikailag megörögzíteni — azokat a helyszínen kell tapasztalni, ha mondjuk valaki 5—10 évenként tér vissza egy-egy faluba. Hiszen

általán; van és lesz haladás, de a kirendeltségi falvakban 5—16 évvel vannak máris előbbre. A népszerűt elhikáján át a pap, tanító, jegyző gazdatársadalmilag fegyelmezve vannak, sőt már neveltek a körük seregű hívekből helyettes, szószólót, gazdasági és társadalmi előmunkást, ez a bizalmas láncszem a nép és a

falu urai között s ezeken át és túl a hivatalos s társadalmi faktorok felé, ha ezek szívében sok igazság, türelem van és a nép száz hibája mellett is sok népszerűt él!...

Dr. Cséser Lajos.
(Vége.)

A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében.

Írta: Gáspár József.

XII.

A gazdasági előadások után tehát sikerre csak akkor lehet számítani, ha szemléltetéssel köthetjük össze. Ebből az okból kiváló súlyt fektetnek a szabadban — a helyszínen — tartott szabad előadásokra, melyeket kora tavasztól késő őszig lehet rendezni, a szerint, amint az egyes községekben állat, termény, gazdasági munkát, vagy más mozzanatot mutatkozik a bemutatásra, tanításra alkalmasnak.

A nyári szabad előadásokra azonban nem sok idő áll rendelkezésre, mivel a gazdák nagy elfoglaltsága miatt erre csupán a vasárnapok délutánja mutatkozik alkalmasnak: nem lehet tehát figyelmen kívül hagyni a hosszú és mezőgazdaságilag üres téli időszakokat sem, amikor jobban reá érnek a gazdák s így több az alkalom velük foglalkozni. Ezeknek

Legnagyobb választék és legjutányosabb áron kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kék- és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyneműt szak-szerűen készítve, olcsó árban találhatók. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futó-szőnyeg, gyapjú és csipkés gónyok.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül főraktára.

a téli előadásoknak is tudunk azonban tartalmat adni, ha a nyári szabad előadásokkal hozzuk kapcsolatba, hogy azoknak mintegy megmagyarázására, részletesebb kifejtésére szolgáljanak. Arra az esetre pedig, ha új tárgy kerül az előadásra — a vetítógépet, egyes növényeket, vagy magvakat lehet a szemléltetés helyett kisegítőnek felhasználni.

A szabad előadásokon kívül, részben annak kiegészítésére, de magára önállólag is, a gazdasági ismeretek gyarapítására és terjesztésére szolgálnak — a *felolvasások* is. Felolvasásra alkalmazhatók azok is, akik nem szakképzett gazdák, körjegyzők, tanítók, vagy olyan értelmesebb kisgazdák, akik folyékonyan tudnak olvasni. A felolvasásra ilyenformán a legtöbb községben magában akad vállalkozó, tehát a gazdasági ismeretek terjesztésére ez lesz a leggyakrabban elővehető és a leginkább kéznél levő eszköz; miért is egyöntetű eljárásra nézve bizonyos szabály kidolgozása mutatkozik szükségesnek.

A felállítandó szabály egyik pontja lenne a felolvasás tárgyának bírálatra bemutatása. Maga a felolvasás alá kerülő tárgy pedig mindannyiszor a helyi gazdasági életből vettessék, hogy az abban elhangzott tanácsok és javaslatok a helyi gazdálkodásban mutassanak utat a haladásra. Csak, ha a helyi érdekű tárgyak kimerítettek, kerüljön a sor általános érdekű tárgyak feldolgozására vagy a szakkönyvekből felolvasásra, mely utóbbinál természetesen a bírálat szüksége el esik. A felolvasás szabályának másik főpontja — a felolvasásnak negyedóránként félbeszakítása és az olvasottaknak eszmecsere, megbeszélések, magyarázatok alá bocsátása. Ezek a félbeszakítások és magyarázatok szükségesek a figyelem ébrentartására és a felolvasások elé tűzött célnak elérésére. A felolvasás szabályának többi pontjára nézve a helyi körülmények és a felolvasások gazdasági ismeretei szolgálnak irányadóul.

A szabad előadásoknál a látottak a hallottakkal összekötve maradandóbb nyomokat hagynak ugyan, de azért ezeknek a hatását is lehet fokozni azzal, ha éppen úgy, mint a felolvasásoknál, az eszmecsere, a felszólalások, az észrevételek megtételére megadjuk az alkalmat, hogy így minden érdeklődő hallgató kételyei eloszlatassanak és az előadás tárgyról teljes képet alkothasson magának, mellyel megtalálja a fogantatást arra, hogy azt kisgazdaságába beilleszthesse — alkalmazhassa.

Gazdasági ismereteiket gyarapíthatják a székelyek önképzés útján is, melyre szertehetnek, ha a gazdakörökben: szaklapokat, folyóiratokat és szakkönyveket olvasnak. Erre a gazdakörökben le van rakva az alap, időt pedig eleget nyújtanak a hosszú téli esték, tehát csak buzdítani kell a gazdákat, hogy használják fel a kínálkozó alkalmat.

A székelyek gazdasági ismereteinek gyarapítására első helyen említettem — a *szemléltető szabad előadásokat*. Hogy azonban a szemléltetést, hogyan gondolom az előadásokkal összekapcsolni — ennek kifejtésével eddig adós maradtam. Ez talán nehéz feladat, de nem megoldhatlan. Nem szorul bizonyításra, hogy minden községben a szemléltetéshez bőven található tárgy, vagy esemény, csak hogy ezek, ha nem is mind, de tulnyomó részben *negatívok*, azaz olyanok, melyeket csak annak bizonyítására mutathatunk be, hogy miért

nem jók, vagy helyesek. Viszont nem tagadható ugyan az sem, hogy a negatív példák is felhasználhatók a szemléltetéshez s több-kevesebb tanulságot is nyújtanak, de csak mérsékeltten és ha váltakoztatni tudjuk nagyobb számban levő *pozitív* követésre odaállítható példákkal. Nekünk tehát követésre odaállítható példákra van szükségünk, hogy a szabad előadást ilyenekkel hozzassuk kapcsolatba — tegyük szemléltetővé. Ennek érdekében javasolható, hogy a vármegye községcsoportokra osztassék be, mely csoportosításnál főbb szempontok: a közelség és az egyenlő vagy közel hasonló gazdasági viszonyok legyenek. Az így felállított községcsoportból azután az előadások színhelyét kiválasztunk egyet, melyet a tekvésénél vagy a lakosok gazdasági viszonyainál fogva, erre alkalmasnak találunk. A kiválasztott községben egy vagy két jobb módú és erre vállalkozó gazdát, ha szükséges erős anyagi támogatással is oda segítünk, hogy gazdálkodásukat követendő példaként lehessen oda állítani s ennél fogva előadások kíséretében szemléltetéshez felhasználni.

Az ilyenformán előkészített szemléltető előadásokra azután nemcsak ennek a községnek gazdáit hívjuk össze, hanem a községcsoportba tartozó valamennyi községből 4–5 gazdaköri tagot véve fel 50–60 főből álló tanulmányi kirándulást szervezünk. A tanulmányozó kirándulók közé veendőek első sorban azok a néptanítók, körjegyzők és értelmesebb kisgazdák, akik a téli felolvasásokra lettek kizemelve, vagy akik erre önként ajánlkoztak, hogy gazdasági ismereteiket ezen az úton is gyarapítsák.

Mintogy a szemléltetésre előkészített mintagazdaság, a kirándulóknak egy nap elfoglalására elég látványt nem nyújthat: *termény- vagy állatkiállítás* rendezése, vagy a fentebb említett *talajmivelő eszközök bemutatása* is programba veendő, melyekkel azután egy egész nap igen tanulságosan használható fel.

Összeköthetők ezek a szemléltető előadások és kirándulások a vendéglátó községben valamely ünnepélyes alkalommal is, pl.: népház felavatása, vagy alapkővének letétele, a dazdakör, tejszövetkezet 10 éves fennállása stb., melyekkel a tanulmányi kirándulás változatosabb és tanulságosabb is lesz.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

Tejgazdaság. Sajt készítés. Irta: Szász Ferenc uradalmi intéző. 56 lap, 16 ábrával diszítve. Megjelent az Erdélyi Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatának LVII. füzeté gyanánt. Ára: 3 kor. (Megrendelések és pénz az E. G. E. pénztára, Takarékpénztár és Hitelbank, Kolozsvár címre küldendők.)

Fennti címen most jelent meg Szász Ferenc uradalmi intézőnek a sajt készítéséről szóló tejgazdasági munkája. A szerzőnek ez már a második műve, mely az E. G. E. könyvkiadó vállalatában jelenik meg. Az első szintén a tejgazdaság keretébe vág, azt *Jászberényi András* gazd. ak. tanárral együtt írta: *Tejtermelés és tejkezelés* címen. A most megjelent sajt készítéséről szóló munkája felöleli a sajt készítésre vonatkozó, gyakorlati gazdáknak

szükséges összes tudnivalókat. A mű két részre oszlik. Az első általános rész a sajt készítés előfeltételeit és a sajt készítéshez szükséges felszereléseket, eszközöket, a tej és oltó minőségét az alvasztást, az alvadt tej kezelését, a sajtok érlelését, sózását, festését, kezelését és a sajthibákat ismerteti. A második, különleges rész, a tehén-, juh- és bivalytejből készült kemény, félkemény, lágy, sovány, továbbá édes és savanyu sajtok készítési módjain kívül ismerteti a juhtúrót, stb. készítési módjait és szól a sajtgyártás melléktermékeinek felhasználásáról. A könyv gyakorlati gazdáknak, tejgazdaságot űző uradalmak, szövetkezetek vezetőinek van írva, de éppen oly haszonnal olvashatják a gazdakörökben a kisgazdák is, miután az ország különböző részeiben készíteni szokott legegyszerűbb sajt félésektől, az emmentáli, groy, trapista, hollandi, romadur, imperial, roquefort stb. legfinomabb csemege sajtok készítési módjai is le vannak benne írva, népies stílusban, tudományos nivón. Az Erdélyben készíteni szokott sajtok közül a monostori, kendilőnai, borsai vagy „Bánffy” sajtokon kívül több sajt félése készítési módját adja, melyek mind közkedveltségnek örvendenek a fogyasztó közönség körében. A szöveg magyarázatára és érdekesebbé tételére 16 ábra szolgál. A hasznos füzetet melegen ajánljuk a gazdaközönségnek, melynek úgy az olvasásával, mint a terjesztésével hasznos munkát végez.

Új könyvmatos gazdasági tudósító. A Szegeden megjelenő „Homoki Gazda” szerkesztősége, „Délvidéki Gazdasági Tudósító” címen e hó elsejétől, egy új könyvmatos gazdasági tudósítót indított meg, mely lap hetenként fog megjelenni, szükség szerint többször is. A szerkesztőségnek a gazdasági hírszolgálat fejlesztésére irányuló ezen örekvésével örömmel üdvözljük. A tudósító előfizetési díja egy évre 3 kor. Napilapok ingyen kapják.

Erdély méhészetének története. Irta: dr. Ványolós Miklós okl. középiskolai tanár, a „Méhészeti Közlöny” szerkesztője. Kiadta az Erdélyrészi Méhész Egyesület. Ára: 2 kor.

Mezőgazdasági és mezőgazdasággal kapcsolatos mellékágak fejlődését leíró történelmi mű, történelmi és mezőgazdasági szakirodalmunkban eddig nagyon kevés van. Mint uttörő munkát kell tekintenünk ezért dr. Ványolós Miklósnak az erdélyi méhészet fejlődését tárgyaló most megjelent 114 oldalra terjedő munkáját, melyet az V. országos méhészeti kongresszus rendező nagybizottságának a megbízásából írt meg.

A szerző az első általános bevezető részben ismerteti Babilonia, Egyptom népeinek, a zsidóknak, görögöknek és rómaiaknak méhészetét, majd áttér Erdély legrégibb ismert lakóinak valószínű méhészetére és a rómaiak uralma alatti méhészetre. Külön fejezetekben írja le a népvándorlásnak a méhészetre való hatását, a székelyek méhészkedését a legrégibb időkben, a manapság is divó méhivádszattal. Bővebben foglalkozik — és érdekes következtetéseket von le ezzel kapcsolatban a viaszkereskedelemre vonatkozólag, — moldvai milkói püspökséggel. A könyv második része a kereszténység elterjedésétől

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 72. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával, Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalon, írószoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkező a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák naponta 2795

4 koronáért kaphatók. — Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

Erdély önállóságának bukásáig írja le Erdély m. hészét, mely korszak „fénykora” volt az erdélyi méhészetnek. Bethlen Gabor méhésztének nagyjövedelmezőségét ismerve, leírja, hogy felesége és trónutódja Brandenburgi Katalin, miként tette a mézet és viaszt monopoliummá, majd később I. Rákóczy György is. Leírja a monopolizálás hatását. A második rész végén e korszak irodalmát ismerteti. A harmadik rész Erdély önállóságának bukásától az Erdélyrészi Méhész Egylet megalakulásáig írja le a méhészet történetét és ismerteti az ide vonatkozó irodalmat. A negyedik rész rövid monografiája az Erdélyrészi Méhész Egyesületnek, melyből egy fejezetet lapunk más helyén mutatványul közlünk. A történelmi alapon megírt érdekes művében a szerző, a lapok alján mindenhol megjelöli a forrásokat, ahonnan az adatokat összegyűjtötte. Igen melegen ajánljuk nemcsak a méhésztel, hanem a mezőgazdasággal és kereskedelemmel foglalkozóknak is e könyvet, sőt történettudománnyal foglalkozó szakértők is érdeklől olvashatják, mint uttörő gazdaságtörténeti szakmunkát. A könyv levelezőlapon is megrendelhető az Erdélyrészi Méhész Egylet főtitkáranál, dr. Balázs Ferencnél, (Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám.) Ára: 2 kor.

T. B.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmánya 1912. szeptember hó 19-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor, az egylet Attila-utca 10. sz. alatti székházának üléstermében rendes ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja:

Kolozsvárt, 1912. szeptember 15-én.

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése.
2. Gazd. akadémiai ösztöndíjak megszavazása.
3. Tervezet és indítvány egy egyleti bérház építése tárgyában.

Bejelentések időközi elnöki intézkedésekről:

4. Felterjesztés a földm. min.-hez: mezőgazd. háziipari tanfolyamok tárgyában;
5. méhészeti kiállításra díjadományozása tárgyában tett intézkedés;
6. a Maros folyó hajózhatóvá tétele tárgyában;
7. képviseltetés honv. hadbirt. alapár-bizottságában;
8. felterjesztés földm. min.-hez: katonai korpa ügyben;
9. felterjesztés földm. min.-hez: egyl. személyi kiadási segélyügyben;
10. felterjesztés földm. min.-hez: lapelőfiz. ügyben;
11. kiáll. szakoszt. kiáll. ügyben;
12. Átirat G. E. O. Sz.-hoz: dohánybeváltó szakértő ügyben;
13. Cukorrépaterm. szakosztály ügyében tett intézkedések.

14. Magyar Földhitelint. Országos Szöv.: Parcellázások és telepítések tárgyában.

Tudomásul vevendők:

15. Földm. min. leiratai:
 - a) Szokványfüzeteket megküldi kat. beszerzésekről;
 - b) Értésítés széna és szalma alapárakról;

c) Értésítés az áll. méntelepek terményszükségletének beszerzéséről;

d) Értésítés ménesbirtokokon termelt vetőmagvak eladásáról;

e) Értésítés László L.-nak a vámügyi tanácsba kinevezéséről;

f) Állategészségügyi értesítők.

16. M. Kir. Ker. Múzeum.: Árpakivitel ügyében.

17. O. M. G. E.: Méhészeti célra adományozott adómentes nyerscukor tárgyában.

18. M. kir. 9. honvéd huszár ezred: Honvéd lóvásárról.

19. Elhalt és kilépett tagok bejelentése.

20. Ülés napjáig beérkezett tárgyzk.

21. Esetleges indítványok.

Állatdíjazások és szántásverseny Kolozsmegyében. Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya f. hó 8 án két helyen tartott állatdíjazást a megyében. Egyiket Kolozs r. t. városban, másikat Nagypetri községben. Kolozson már a korareggeli órákban megkezdtek felhajítani az állatokat, melyek elrendezésében Münszterman Győző polgármester Nagy József v. tanácsossal együtt személyesen is részt vettek. A díjazásra 70—80 marhát hajtottak fel a helybéli kiskaszdák. A bíráló bizottság 10 óra után kezdte meg működését Palló Imre földbirtokos elnöke alatt. A bizottságban részt vettek: Szász István, dr. Péter Béla, Nagy József, Márki Jenő, Török Bálint, Szabó Jenő és Deák Antal. A bizottság 260 koronát ítelt kioszthatóknak a bemutatott állatok tulajdonosai között. Díjazás után Szász István m. kir. jószágfelügyelő tartott a kiskaszdák elöljáróinak a szarvasmarhatenyésztésről. Szomorú jelenség, hogy a 400 kor. állatdíjakból 140 koronát nem tudtak kiosztani.

Ugyanakkor folyt le az államsegélyes szarvasmarhadíjazás a hidalmási járásnak Nagypetri községében, a hova a környék 5—6 községéből mintegy 70 drb. állatot hajtottak fel a kiskaszdák. Az ünnepélyt Bereczky Lajos tb. főszolgabíró nyitotta meg, a bírálót Császár Gábor vezette, a gazd. felügyelő részéről Br. Huszár Pál volt jelen. Minden díjat ki tudtak osztani, ez azt jelenti, hogy e vidéken a magyargorbói és kolozsborsai urad. tenyészetekből kerülnek apaállatok. A díjkiosztás alkalmából Császár Gábor és Br. Huszár Pál tartottak előadásokat, a kiskaszdák nevében pedig a nagypetrii agilis jegyző Jósá Samu gazdaköri és szövetkezeti elnök köszöntö meg az állami támogatást s a bizottság fíradozását. Az nap d. u. az E. G. E. kolozsmegyei gazd. szakosztálya a szomszéd Középlakon szántásversenyt rendezett, melyen 14 kiskaszda állott ki különféle ekével, fogattal. Élénk érdeklődés nyilvánult ezen ünnepély iránt is — a hova a nagypetrii bizottság is kiszállott. A díjakat — a kirendeltség adományát, gazdas. eszközök — mind kiadták, mely alkalommal dr. Cséser Lajos tanár tartott előadást a jó ekéről és jó szántásról, a középlaki gazdaközönség nevében a gazdakör munkás elnöke Nagy Mihály ref. lelkes mondott köszönetet, Bereczky főszolgabíró pedig az egész járás nevében fejezte ki háláját, hogy a kolozsmegyei gazd. szakosztály és min. kirendeltség ilyen erőteljesen mozgatja a gazd. kultúrát a hidalmási járásban.

Állatdíjazás lesz még legközelebből szeptember hó 15-én, mezőörményesi járásban Mezőörményesen. Bíráló bizottsági elnök: Velits Zoltán; tagok: Jakab László állategészségügyi felügyelő, Sykó Lajos, Papp Ferenc, Kibédi Albert, Héjja Albert, Krisztea István.

Szeptember hó 22-én, moci járásban: Magyarpalatán. Elnök: Deák Ferenc; tagok: Endes Lajos, Máncz István, Száva Miklós, Mohai Ákos, Juhos Miklós (Ágnesé), Elekcs János (Onuc) kishirtokosok. A díjazások mindenkor fél 10 órakor kezdődnek.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A kereskedelemügyi miniszter a mustszállításról. A kereskedelemügyi miniszter a Magyar Kereskedelmi Csarnoknak a must- és hordószállítás dolgában hozzá intézett fölterjesztésre értesítette az egyesületet, hogy intézkedett aziránt, hogy a szüret idejében szállítandó mustküldemény részére megrendelt kocsik késedelem nélkül és lehetőleg teljes számban bocsáttassanak a szállító felek rendelkezésére. Intézkedett továbbá, hogy ugy a föl adott mustszállítványok, valamint az üres hordók is lehetőleg gyorsan és akadálytalanul továbbíttassanak. Utasította egyúttal a közegéket arra is, hogy szüret előtt és alatt nagy mennyiségben föl adott üres hordót a fönnálló szabályok értelmében kiméletesen kezeljék.

Új rend az állami faiskoláknál. A földmívelésügyi miniszterium legújabb rendeletével megváltoztatta az állami faiskola terményeinek eddigi kiadási módját. Az új rend szerint az állami faiskola-kezelők eladási joga megszűnik. Aki akár teljes, akár kedvezményes árban csemetét akar kapni az állami faiskolákból, minden év július 31-ig egy koronás bélyeggel ellátott kérvényt köteles benyújtani a miniszterhez a faiskola-kezelőségek vagy az állami erdőhivatalok útján. Ingyen csak állami birtokok befásítására vagy elemi kárt szenvedett kiskaszdák kaphatnak csemetéket. Kedvezményes árban — darabonként 10—20 fillérért, illetve 50—75% engedmény mellett telepés községek lakosai, szegény földmívelők, állami és közhivatali szolgák és dijakok, azután gazdasági egyesületek, szövetkezetek, állami és törvényhatósági tisztviselők özvegyei, állami és törvényhatósági nyugdíjasok, rendőrök, csendőrök és katonai altisztek, továbbá magántisztviselők és katonatisztek. Ezentúl részletes árjegyzéket nem adnak ki, amit korántsem helyeselhetünk.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Dálnoki Gaal Gyula** földbirtokos, Kolozsmegye közigazgatási bizottságának tagja, a Mocsvidéki takarékpénztár alelnöke, az E. G. E. alapító tagja, folyó hó 7-én, 69 éves korában váratlanul elhunyt. A közéletben mindenkor tevékeny szerepet játszó, köztisztelőben álló kiváló gazda halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Haláláról a gyászoló család az alábbi jelentést adta ki:

Dálnoki Gaal Gyuláné szül. makfalvi Dósa Katinka ugy a maga, mint az elhunyt nak unokái: lászlófalvi Velits Irén férj. érszentkirályi Szentkirályi Béláné és fia Miklós, lászlófalvi Velits Márta; testvérei: dálnoki Gaal Albert és dálnoki Gaal Ilka férj. sófalvi Illyés Albertné, ezek gyermekei; vejei: lászlófalvi Velits Zoltán és érszentkirályi Szentkirályi Béla nevében megtört szívvel tudatja, hogy övéit gondos szeretettel körül vevő férj, nagy- és dédapa, testvér és rokon dálnoki Gaal Gyula magyarkályáni nagybirtokos, volt országgyűlési képviselő, Kolozsmegye köz. bizottságának tagja, Mocsvidéki takarékpénztár alelnöke életének 69-ik évében, folyó hó 7-én esti 10¹/₂ órakor Magyarkályánban váratlanul megszűnt élni. Hült tetemei folyó hó 10-én délelőtt 11 órakor a családi sírkertben, a református egyház szertartása szerint lesz örök nyugalomra helyezve. Fíradhatatlan munkában töltött élete után, nyugodjék csendesen!

— **Ellsmerés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Marcus Deák Domonkos (Háromszék vm.) és Gerendy István (Kisküküllő vm.) gazdasági tudósítókknak számos éveken át kifejtett buzgó működésükért „Ellsmerő oklevelet” adományozott.

— **Árvízok Erdélyben.** Egyre növekvő árvíz és vihar károkról érkeznnek a hírek az erdélyi vármegyékből. Így Hunyad-

megyéből Déva környékén megáradt a Maros, Alsófehérmegyében Alvincen voltak nagy viharok. Beszterce-Naszod és Szolnok-Doboka vármegyékben a Szamos, Beszterce és Sajó áradtak meg. A Kises Nagyküküllő, Nyárad vize kiáradtak. Gyulafehérvár környékén a püspöki uradalmat másodszor ontotta el az idén a Marosból kilépett árvíz. Szeben megyében a folytonos esőzés szintén nagy károkat okozott. A folytonos esőzések és szél a hőmérséklet erősen leszállították, mely a szőlőben, burgonyában, tengeriben és egyéb terményekben igen nagy károkat okoz, azokat beérésükben gátolja.

— **Kolozsmegyei gazdák gyűlése.** Az E. G. E. kolozsmegyei osztályának intéző bizottsága szeptember hó 11-én Kolozsvárt a megyeházán ülést tartott Barcsay Tamás elnökle. alatt. Elhatározták, hogy az októberre Gyaluba tervezett járási gazdasági kiállítás jövő évre halasztják. Miután a rossz időjárás következtében mindenféle termény az egész járásban gyengén sikerült. A járási tenyészállatdíjazásokat és a kisczárkák szántáversenyét folytatják, Fekete Antal indítványára elhatározták, hogy ezután minden évben több községben trágyatelepkező versenyt tartanak. Tárgyalták a gépmunkások biztosítására, a Thanaton árusítására, a falusi munkáskertek létesítésére vonatkozó átiratokat. Végül öröndetes tudomásul vették az erdélyrészi népsegítő állami akciónak kolozsmegyei nyári tevékenységéről szóló jelentést.

— **Néhány észrevétel az állatdíjazásokról.** Nagy Mihály középlaki ref. lelkész közleményt küldött be, melynek végén a következőket írja: Ajánlatos volna ha a földművelésügyi miniszter ur — ha más helyről nem telik, — az állatdíjazásra szánt összegből hozzájárulna a községek apaállat beszerzéséhez, hogy ne 4—500, hanem 8—900 koronás bikákkal legyenek elláthatók a községek. (Ez legfennebb úgy volna keresztül vihető, hogy ahol díjazásra alkalmas anyag nincs, ott a fennmaradó díjazásra szánt összeg erre a célra fordíttassék).

Célszerűnek tartaná, ha a szakosztály a gazdakörökben forcirozná a törzskönyveltetést, úgy, hogy legalább az I. és II. díjat nyert tenyészállatok törzskönyveltessenek és emellett természetesen a tenyésztésre alkalmas borjaik felneveltesse.

Harmadik észrevétele még az, hogy a téli előadások helyett, célravezetőbbnek véli az őszi és tavaszi határjárások tartását. még pedig hétköznapon. Mindezeket nem javaslatok, — hanem megjegyzéseként írja.

— **Saazi komiójelentés f. hó 10.-ről.** A szedési munkálatok befejeztével s a saazi piacon a komlóüzlet egyre élénkül és a napi forgalom 600—800, egyes napokon 1000. sőt 1500 bált ér el. Ugy a belföldi kereskedelem és a sörgyárak, mint a németországi kereskedelem részéről élénk kereslet mutatkozik, miután a régi komlókészlet majdnem teljesen elfogyott. A saazi piac árjegyzése: I. rendű és szemelvény-áru 130—146, középminőségű 120—130, gyenge minőségű 100—120, auschauer 100—130, magyar 100—120, stíriai 100—115 korona ötven kilogrammjával számítva: morva, galíciai, erdélyi és felsőausztriai áru hiányzik. A szedés befejeztével megállapítható, hogy az idei termés kiváló minőségű és csakis színe szenvedett a kedvezőtlen időjárástól, úgy hogy ritka a zöld, sima áru.

— **A bornyilvántartás vezetése.** Az új bortörvény már négy év óta érvényben van, de azért a bornyilvántartás vezetésétől még sokan tartózkodnak, akik erre a törvény értelmében kötelezőek. Mint ismeretes, borairól jegyzéket tartozik vezetni mindenki, aki borok adás-vételével, borkiméréssel stb. üzletszerűen foglalkozik, azonkívül pedig minden termelő, akinek — akár egy, akár több tagban — legalább négy kat.

hold szőlője van. A bornyilvántartás felfektetésének, valamint évi lezárásának leghelyesebb terminusa szeptember vagy október elseje. Miután a pincefelügyelettel megbízott közegek ezután a bornyilvántartás ellenőrzésénél sokkal szigorúbban fognak eljárni mint eddig, minden gazda fektessen fel mielőbb ilyen jegyzéket, aki erre kötelezve van.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbátűveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér.

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **A turkesztáni lucerna.** Néhány éve a turkesztáni lucernamag olyan mennyiségekben kezdett az európai piacokra kerülni, hogy ez már olesóságánál is veszedelmes versenyt támasztott az európai lucernamagtermesztésnek. Ez a körülmény indította a magyarországi országos növénytermelési kísérleti állomást arra, hogy a turkesztáni lucerna termelési értékét megállapítsa. A kísérleteket Gyárfás József végezte és azok eredményeképp megállapította: és kimutatta, hogy a turkesztáni lucerna értékeltenebb, mint a magyar. Amellett, hogy a turkesztáni lucerna sem bírja jobban a szárazságot, vagy a fagyot, mint a magyar, reprodukció képessége is kisebb, tenyészideje rövidebb és hamarabb szüntette be életműködését, kevesebbet is terem, amellett hamarabb füvesedve és gazosodva kevesebb ideig tart. Elvéve egyes kísérleteknél, hol a kelésben, hol a fejlődésben, néha egy-egy kaszálás természetben némi előnyt mutatott a turkesztáni lucerna, de ezek az előnyök csakhamar megszüntek s a kísérletek tulnyomó részében annál jobban kidomborodtak annak hátrányos tulajdonságai. Ennélfogva a turkesztáni lucerna üldözése nemcsak a magyar lucernamagának, de magának a takarmánytermesztésnek védelme érdekében is teljesen jogosult.

— **Mének beosztása.** Az állami méneseiben nevelt méneknek és az ebben az esztendőben a magánosoktól vásárolt méneknek az egyes méntelepekre való szétosztása Budapesten október hó 8., Mezőhegyesen október hó 11. és 12., Bábólnán október hó 15., Kiskéren október hó 16., Alsószombattalván pedig október hó 18. napján fog megtörténni. A ménbeosztásoknál minden érdeklődőt szívesen látnak.

— **Nyomások gazdálkodás és osztatlan közlegelő.** Felmerült eset alkalmából elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a nyomások gazdálkodásában és osztatlan közlegelőben érdekelt birtokosságok célszerűen együtt szervezkedhetnek, ha a két birtokosság között megegyezés létesül a közös ügyvitelre és a vagyonkezelésre gyakorolható befolyás mártékára.

Szerkesztői üzenetek.

N. M. urnak Középlak. A közleményt köszönettel vettük. Helyszüke miatt, csak az észrevételeket közölhetjük. Legyen szerencsénk máskor is.

Megvételre keresek fajtisza

kocsányos és kocsánytalan tölgyfákot

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli” jellegére

a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul telajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Kornstein Testvérek

nagyszalontai országos hírt szőke mangalica tenyészetét az összes kanokkal és kocákkal átvettém és azt a legnagyobb gonddal tovább fejlesztem.

Garantált, vészen átment erős, fejlett csontozatu

tenyészkanok és kocák

állandóan kaphatók:

Kornstein Ernő

fűzkuti gazdaságában, Vasutállomás:

Temesillésd,

levélcím: KORNSTEIN ERNŐ

Ujarad.

2788

Eladó tenyészkanok.

4 darab 2 éves

3 „ 1¹/₂ „

4 „ 3¹/₄ éves fajtisza,

göndörszörű mangalica

tenyészkan eladó.

2793

Cím:

Szászfenesi bérgazdaság

Szászfenesi.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELRLŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Máder-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszállítás. Ponyvakötözőintézet. — Tessék ajánlatot kérni.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-43
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Földmives iskolát végzett,
10 évi gyakorlattal bíró, a gazdálkodás minden
ágában teljesen jártas, 33 éves, családostól,
kiszolgált katona, beszél: magyarul, románul,
**Gazdatiszti, ispáni, vagy
számtartói állást keres.**
Fizetés egyezség szerint.
Állását rövid idő alatt elfoglalhatja (2 hónap alatt).
Címe: a kiadóhivatalban. 2777

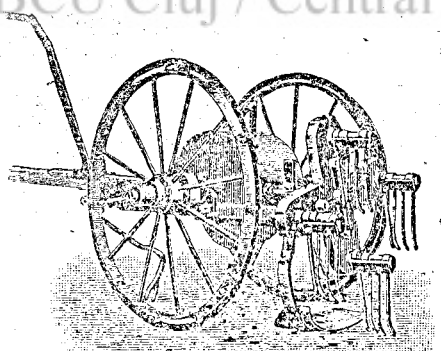
Szuperfoszfátot
és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a
2769
**Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Szőlőtelepítők
becses figyelmüket felhívom saját érdekükben,
hogy **terjedelmes telepem** a legjobb érme-
léki bor és csemege-legkiválóbb fajú szőlő-
oltványok, amerikai és európai sima és gyöke-
res, a világhírű gyökeres és sima **Delaware**
vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb
választékban szavatosság mellett fajtátán
bocsátatnak eladásra, őszre és tavaszra való
szükségletüket még most előjegyeztenni szí-
veskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket,
amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen
és bérmentve küldöm meg. Címem:
Kágyi Szabó István
ermelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos
Bihardioszeg.
2784

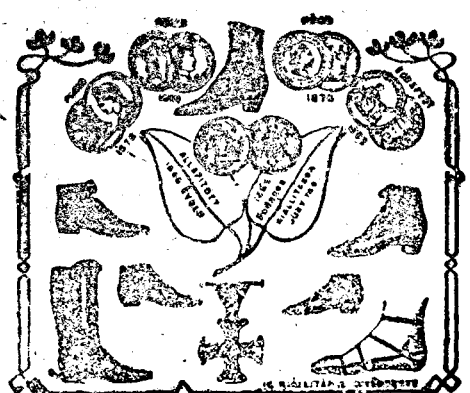
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
10-50 éves lejáratu
olesó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek
konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
mal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapoto-
kat, gyors és költséget kímélő eljárással.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen
katonai óvadéknál alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50
év alatt kisorsolando
4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.
A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagysze-
benben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-
fizettetnek 2018
A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bá-
nyák és ezek termékeinek adás-vételi ügyleteit.
Telefon: 859. sz.
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányagynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT
12. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynőksége

Az 1912 évi modell
„VELT”-RODER
burgonyakiszedő-gép
nélkülözhetetlen minden
burgonyatermelő gazdá-
nak! — Szolid, egyszerű
szerkezet. Elpusztíthatat-
lan összeállítás.
Minden talajhoz, mélyhez és sekélyhez, hozzáigazítható.
Könnyű vonású, könnyen, tisztán és gyorsan dolgozik, számtalan
elismerő okmány szerint. Kérje az
511. a. sz. ingyen árjegyzéket a **„Welt”-Roderről!**
Ph. Mayfarth & Co. mezőgazd és háztar-
tási gépgyár.
Wien, II., Taborstrasse Nro 71.
680 első díj, aranyérem stb! 1500 munkás és hivatalnok!
Ismét eladók és képviselők kerestetnek!
2785

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.
Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.
2019

Homlokzatok és belsőhelyiségek
meszelésére
a legjobb és a legtokéletesebb
2767 II.
BAZALT FESTÉK
Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Őrnagy-u. 4.

Faiskolaterület 100 hold.
Erdészeti magvak és cse-
meték, gyümölcsmagvak,
vadoncok, sövénycseme-
ték, gyümölcsfák, rózsák
és díszfenyők
őszli szállításra:
FARAGÓ BÉLA
csász. és kir. udvari szállító, Magyar
Magpergető gyára, erdészeti csemete
telepek, Zalaegerszeg.
Árajánlattal és árjegyzékkel kívánatra
szívesen szolgálok!
2786 II.

Író Lajos, Bródi Sándor, Herczeg Ferenc, Kenedi
Géza Kóbor Tamás, Kozma Andor
az írók és újságírók színe-java írják a legjobban szer-
kesztett, teljesen független, legerőteljesebb és legnagyobb
magyar napi lapot
AZ UJSÁG-ot
Vasárnap: „Asszony”, „Gyermek”, „Automobil” és
„Sport” melléklet.
Felelős szerkesztő: Gajári Ödön
Szerkesztő-társ: Dr. Agai Béla. 2792
Előfizetési árak:
Egy évre K 28.—
Félévre „ 14.—
Negyed évre „ 7.—
Egy hónapra „ 2.40
Az Ujság terjedelme rendszeren 32-36 40 oldal.
Vasár- és ünnepnapokon
80-100-200-280 oldal.
Megrendelő-cím:
AZ UJSÁG kiadóhivatala
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 54. sz.
Egyes példány ára ünnep-
és vasárnapokon egyformán **10 fillér.**

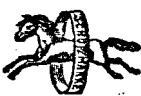
GRAND PRIX PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS

az osztr. magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati czikkeiben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész.

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett).

2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvas-marhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 koronára 40 fillér.

Fél doboz 70 fillér.

50 évvel régebben használják a legtöbb istállóban étvágytalanság és emésztetlenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertés-por.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére. Kis doboz 1 K 20 f. Nagy doboz 2 K 40 f.

Baromfi-por.

Diétikus szer mint pótele a gyöngytyúkok, kacsák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 éltadag 60 fill., lédikával a 50 éltadaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarhák számára. 2 K. doboz

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és töggykenőcs. Egy téglya 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 c.

Nyeregszappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és a postaként! postai szétküldés a (K. W. I. Z. D. A.) által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száj., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

Korona.

Alapítványok kormány hozzájárulásával

2,428,780.-

Tartalékok

2,319,506.25

Összesen:

4,748,286.25

1901 évi feleleg

90,840.-

1902 »

59,782.28

1903 »

109,331.73

1904 »

72,438.23

1905 »

61,730.60

1906 »

39,243.45

1907 »

41,877.82

1908 »

31,835.76

1909 »

108,589.4

1910 »

120,164.38

1911 »

148,378.16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, egyaránt az ember életére, különféle módosítások szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Yomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

„GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő, leánykiadásra (önállósítás) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. Etársulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésük. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

2745.

Valódi Stern

Marka védjegyű.

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen módon csákóan

van és eredeti ólomzár van rajta!

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjegyzéssel van ellátva!

Kalmár Vilmos

a Thomaspöschphalbfabrik

Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi rossz kívüli elcsú árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Eladó kanok.

Dr. gróf Teleki Domokos ur

öméltósága gerneszezi tenyésztésében

eladó 13 drb 1½ éves

fehérszőrű mangalica-kan, ára darabonként 100 korona.

Megkezesések alulírottához intézendők Gernyeszeg postára.

Pálffy Dezső, intéző.

2778

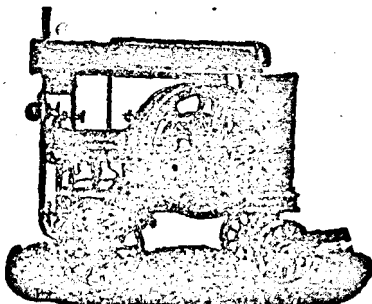
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben. Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen. Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.